

महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय

व्यवस्थापन समितिको

निर्णय

महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको व्यवस्थापन समितिको मिति २०७७ चैत्र २६ गतेको बैठकले निम्न बमोजिम निर्णय गरेको छः

निर्णय नं. १

सरकारी वकील सम्बन्धी नियमावली, २०७७ को नियम ४२ को उपनियम (१) बमोजिम नेपाल सरकार वादी हुने मुद्दाको अनुसन्धान र अभियोजनलाई प्रभावकारी बनाउन देहायबमोजिमका निर्देशनहरू जारी गर्ने:

निर्देशन नं. १. मुलुकी अपराध संहिता, २०७४ को दफा ४३ अनुसार एकीकृत कसूर वापत थप सजायको दाबी लिने सम्बन्धमा:-

यस दफाको उपदफा (२) मा जन्म कैदको सजाय हुने कसूरदारमा बाहेक एकीकृत कसूर गर्ने कसूरदारलाई थप सजाय हुने व्यवस्था छ। सोही दफाको उपदफा (१) मा कुनै व्यक्तिले एउटै वारदातमा एक भन्दा बढी कसूर गरेमा त्यस्तो व्यक्तिले एकीकृत कसूर गरेको मानिनेछ भनी एकीकृत कसूरको परिभाषा गरिएको छ। एउटा वारदातमा कुनै एक कसूर गर्दा सो कसूरसँग अन्योन्याश्रित रूपमा सँगै जोडिएर आउने कार्यलाई प्रचलित कानूनले कसूर मानेको रहेछ भने त्यसरी जोडिएर आएको कार्यलाई यस उपदफाको परिभाषा अनुसार एकीकृत कसूर मानिदैन। एकीकृत कसूर हुन एकै वारदातमा दुईवटा फरक फरक (Independent) कसूर भएको हुनु पर्दछ। महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा पुनरावेदन/निवेदन सम्बन्धी कारवाहीका लागि प्राप्त हुने मिसिल हेर्दा कतिपय मुद्दामा हाडनातामा जबरजस्ती करणी गरेको कसूर, सामूहिक रूपमा गरेको जबरजस्ती करणीको कसूर आदिमा पनि यस दफा बमोजिम एकीकृत कसूर वापत थप सजाय हुन मागदाबी लिएको तर अदालतबाट सो दाबी कायम नभएको देखिएको छ। तसर्थ एउटा कार्य गर्दा छुट्याउन नसकिने किसिमको अर्को कार्य (Inextricable act) भएको अवस्थामा एकीकृत कसूर वापत थप सजायको दाबी नलिने

तर कुनै एउटा कसूर गर्ने सिलसिलामा कानूनद्वारा निषेधित कसूर मानिने अर्को छुट्टै (Separate) कार्य भएको अवस्था जस्तै: जबरजस्ती करणीको कसूर गर्ने सिलसिलामा पीडितको धनमाल चोरेको, घरमा आगो लगाएको, पीडितको हार गुहार सुनी पीडितलाई उदार गर्न आउने व्यक्तिहरू उपर कुनै कसूर गरेको आदि जस्ता अवस्थामा मात्र त्यसरी भएका प्रत्येक कसूरबापत दाबी लिई दफा ४३ बमोजिम एकीकृत कसूर बापत थप सजायको मागदाबी लिने।

निर्देशन नं. २. मुलुकी अपराध संहिता, २०७४ को दफा ४४ अनुसार थप सजायको दाबी सम्बन्धमा:-

यस दफाको उपदफा (१) मा जन्म कैदको सजाय पाएको कसूरदारको हकमा बाहेक जघन्य वा गम्भीर कसूरमा सजाय पाएको व्यक्तिले अर्को कसूर गरेमा निजले पछिल्लो पटक गरेको कसूरमा हुने सजायको दोब्बरसम्म सजाय हुने तथा सोही दफाको उपदफा (२) मा उपदफा (१) बमोजिमको कसूर बाहेक अन्य कसूरमा सजाय पाएको व्यक्तिले त्यस्तो सजाय भुक्तान गरेको पाँच वर्षभित्र अर्को कसूर गरेमा निजलाई पछिल्लो पटक गरेको सजायको दोब्बरसम्म सजाय हुने व्यवस्था छ। यो कानूनी व्यवस्था अनुसार थप सजाय हुनका लागि जघन्य वा गम्भीर कसूरमा अदालतबाट सजाय पाईसकेको (तर सजाय भुक्तान गरेको हुनु नपर्ने) र सो बाहेकका अन्य कसूरमा सजाय पाएर सो सजाय भुक्तान गरेको पाँच वर्षभित्र अर्को कसूर गरेको हुनुपर्ने पूर्वशर्त रहेको छ। महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा पुनरावेदन/निवेदन सम्बन्धी कारबाहीका लागि प्राप्त भएका कतिपय मिसिलबाट सो पूर्वशर्त नरहेको अवस्था जस्तै: अघिल्लो कसूरसम्बन्धी मुद्दा अदालतमा विचाराधीन रहिरहेको वा एकैपटक वा एकभन्दा बढी कसूर गरेको तर अदालतबाट सजाय पाइ नसकेको अवस्थामा पनि थप सजायको मागदाबी लिएको भएपनि अदालतबाट फैसला हुँदा सो दाबी नपुग्ने गरी फैसला भएको देखिएको छ। तसर्थ कानूनले प्रष्ट शब्दमा निर्धारण गरेका माथि उल्लेखित पूर्व शर्तहरू नरहेको अवस्थामा दफा ४४ बमोजिम थप सजायको मागदाबी नलिने। यस्तो थप मागदाबी मुलुकी अपराध संहिता, २०७४ लागू भएपछि अर्थात् २०७५।०५।०१ वा सो भन्दा पछि कसूर गरी सजाय पाएको वा सजाय भुक्तान गरेको प्रतिवादीको हकमा मात्र लिने।

निर्देशन नं. ३. मिलापत्र गराउन आदेश दिन सकिने प्रकृतिका सरकारवादी फौजदारी मुद्दामा प्रतिवादीको पुनरावेदन/निवेदन परेको तर प्रत्यार्थी झिकाउने आदेश वा निस्सा नभइसकेको अवस्थामा मिलापत्रको कारवाही अगाडि बढाउने सम्बन्धमा:-

मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ११७ को उपदफा (२) अनुसार मिलापत्र गराउन आदेश दिन सकिने प्रकृतिका फौजदारी मुद्दामा कसूर कायम भई प्रतिवादीको पुनरावेदन/दोहोर्न्याई पाउने/पुनरावलोकन निवेदन परेको तर प्रत्यार्थी झिकाउनेआदेश वा निस्सा नभइसकेका मुद्दाहरूमा पनि मिलापत्र सम्बन्धी प्रक्रिया अगाडि बढाउने।

निर्देशन नं. ४. मुद्दासँग सरोकार नराखे पीडित उपस्थित नभए पनि मिलापत्र हुने सम्बन्धमा:-

प्रचलित कानून बमोजिम मिलापत्र हुने प्रकृतिका मुद्दामा धेरै पीडितहरू रहेका तर केही पीडितले मात्र जाहेरी दिएको वा मुद्दामा सरोकार देखाएको अवस्थामा अदालत वा सरकारी वकील कार्यालयबाट खोजी गर्दा उपस्थित नहुने वा मुद्दासँग सरोकार नराखे पीडितहरूले मिलापत्रको लागि निवेदन नदिएको भए पनि मुद्दामा सरोकार राखे पीडित आफैले वा सम्पर्कमा आएका वा नआएका पीडितका तर्फबाट पीडितका एकासगोलका परिवारका सदस्य वा कानूनबमोजिमका संरक्षकले आ-आफ्नो हकमा मिलापत्र गर्न निवेदन दिएमा सम्बन्धित सरकारी वकील कार्यालयले मिलापत्रको प्रक्रिया अगाडि बढाउने। सम्पर्कमा नरहेका वा सम्पर्कमा आउने अवस्था नदेखिएका पीडितका हकमा त्यस्ता पीडितहरूको नोक्सानी भए अनुसारको रकम, सोमा कानून बमोजिम लाग्ने हर्जाना र अन्य खर्च समेत प्रतिवादीले सुरक्षित राखेको (धरौंटी वा अन्य उपायबाट) र त्यस्ता पीडितहरू पछि सम्पर्कमा आएका बखत त्यस्तो रकम प्राप्त गर्न सक्ने देखिएमा उपस्थित भएका पीडित र प्रतिवादीको निवेदन परेमा समेत मिलापत्रको लागि कारवाही अगाडि बढाउने।

निर्देशन नं. ५. चेक अनादर सम्बन्धी बैकिङ्ग कसूर मुद्दामा मिलापत्र गराउन आदेश दिने सम्बन्धमा:-

सर्वोच्च अदालतबाट पुरुषोत्तम दंगाल विरुद्ध महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय समेत भएको परमादेश मुद्दामा (०७७-WO-००१५) मिति २०७७।१०।०८ मा भएको

आदेश समेतलाई विचार गरी बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ३ को खण्ड (ग) अनुसारका सर्वसाधारण पीडित भएको बैकिङ्ग कसूर मुद्दामा पीडित पक्ष र प्रतिवादीले मिलापत्र गराई पाउँ भनी निवेदन दिएमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ११७ को उपदफा (२) अनुसार मिलापत्र सम्बन्धी कारवाही अगाडि बढाउने।

निर्देशन नं. ६. चेक अनादर सम्बन्धी बैकिङ्ग कसूर मुद्दामा प्रतिवादीले पीडितलाई बिगो बुझाईसकेको अवस्थामा मुद्दा नचलाउने र पुनरावेदन नगर्ने सम्बन्धमा:

बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ३ को खण्ड (ग) अनुसारका कसूर अन्तर्गतको ललिता कुमारी सिंहको जाहेरीले वादी नेपाल सरकार प्रतिवादी रेश्मा शाह भएको बैकिङ्ग कसूर (चेक अनादर) मुद्दा (०७५-RB-०१४१) मा "जाहेरवालाले प्रतिवादीबाट बिगो रकम प्राप्त गरिसकेको छु भनी अदालतमा गरेको बकपत्र साथै रकम प्राप्त भएको भरपाई समेत पेश गरेको देखिएकोले बिगो बाँकी नहुँदा प्रतिवादीलाई बिगो बमोजिम जरीवाना र बिगो भराईदिनु नपर्ने ठहर गरी उच्च अदालत दिपायल, महेन्द्रनगर इजलासबाट भएको फैसला सदर हुने" भनी सर्वोच्च अदालतबाट मिति २०७६।०३।०२ मा भएको फैसला उपर प्रतिवादीलाई बिगो बमोजिम जरीवाना नभएको हकमा सर्वोच्च अदालतमा पुनरावलोकनका लागि निवेदन गरिएकोमा (०७६-RV-०२२४) पुनरावलोकनको अनुमति नहुने गरी मिति २०७७।०१।०८ मा आदेश भएको छ। यस प्रकृतिका कसूरमा पीडित पक्ष र प्रतिवादीले मिलापत्र गराई पाउँ भनी निवेदन दिएमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ११७ को उपदफा (२) मा उल्लिखित "सर्वसाधारणको हानि, नोक्सानी" को कसूर अन्तर्गत मिलापत्र सम्बन्धी कारवाही अगाडि बढाउने भनी आजै व्यवस्थापन समितिबाट निर्णय भएको छ। कानून बमोजिम मिलापत्र हुन सक्ने र मिलापत्र गर्न उपयुक्त हुने प्रकृतिका सरकारवादी फौजदारी मुद्दामा अनुसन्धानकै क्रममा वा अभियोजन गर्नु अगाडि पीडित र प्रतिवादी मिलापत्र गर्न सहमत भएका मुद्दामा सामान्यतया अभियोजन गरिने छैन भन्ने महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको नीति रहेको (महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको अभियोजन नीति तथा मार्गदर्शन, २०७७ को परिच्छेद २ को २.२(२.२.२६)) छ। अतः यस प्रकृतिका मुद्दामा अभियोजन पूर्व प्रतिवादीबाट

पीडितले रकम प्राप्त गरिसकेको भए मुद्दा नचलाउने निर्णय गर्ने र अदालतमा मुद्दा दायर भएपछि पीडितले त्यस्तो रकम प्राप्त गरिसकेको अवस्थामा त्यस्तो फैसला उपर पुनरावेदन नगर्ने।

निर्देशन नं. ७. अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा २० अनुसार पीडितले गरेको पुनरावेदन/निवेदनमा बहस पैरवी प्रतिरक्षा नगर्ने सम्बन्धमा:-

नेपाल सरकार वादी हुने मुद्दामा अदालतबाट भएका आदेश/फैसला उपर नेपाल सरकारको तर्फबाट निवेदन/पुनरावेदन नगर्ने निर्णय भइसकेको अवस्थामा अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा २० अनुसार पीडितको निवेदन/पुनरावेदन परेको र सरकारी वकील कार्यालयमा सो मुद्दाको पेशीको सूचना प्राप्त हुन आएमा नेपाल सरकारको तर्फबाट निवेदन/पुनरावेदन नगर्ने निर्णय भएको व्यहोराको जानकारीसहित त्यस्ता निवेदन/पुनरावेदनमा नेपाल सरकारका तर्फबाट बहस पैरवी प्रतिरक्षा नगरिने व्यहोरा अदालतलाई लेखी पठाउने।

निर्देशन नं. ८. अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१ अनुसारको क्षतिपूर्ति शुल्क (कम्पेनसेसनलेभी) सम्बन्धी दाबी नपुगेको अवस्थामा पुनरावेदन नगर्ने:-

अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१ अनुसार क्षतिपूर्ति शुल्क (कम्पेनसेसन लेभी) पीडित राहत कोषमा बुझाउन समेतको मागदाबी अभियोग पत्रमा लिइएको रहेछ र त्यस्तो मुद्दामा अन्य दाबी पुगेको वा मिसिल संलग्न प्रमाण बमोजिम फैसला मिलेको देखिएको तर क्षतिपूर्ति शुल्कको मात्र दाबी नपुगेको वा तत् सम्बन्धमा केही नबोलिएको अवस्थामा सो सम्बन्धमा मात्र पुनरावेदन नगर्ने।

निर्देशन नं. ९. वयस्क महिलाले नाबालकलाई यौन दुरुपयोग गरे गराएमा मुद्दा दायर गर्ने:-

मुलुकी अपराध संहिता, २०७४ को दफा २२५ को उपदफा (२) एवम् बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ६६ को उपदफा (३) को खण्ड (ग), (ङ), (च), (छ), (ज), (झ) र (ट) मा उल्लेख भएको कसूर बालिकाका विरुद्ध मात्र नहुने भै बालकका विरुद्ध पनि हुने भएकोले मुलुकी अपराध संहिता, २०७४ को दफा २२५ को उपदफा (२) र बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ६६ को

उपदफा (२) र (३) मा उल्लेखित जुनसुकै कसूर कुनै वयस्क महिलाले बालक वा बालिका जोसुकै उपर गरेको भए पनि त्यस विरुद्ध उजुरी पर्न आएमा त्यस्ता महिला उपर उक्त कानूनी व्यवस्था अनुसारको कसूरमा अनुसन्धान तथा अभियोजन सम्बन्धी कारवाही गर्ने।

निर्देशन नं. १०: सरकारवादी फौजदारी मुद्दाको अनुसन्धान तहकिकातबाट संकलित कागजात मध्ये अभियोग लगाइएको दाबीलाई समर्थन नगर्ने प्रमाण कागज मिसिलमा नराख्ने गरी छनौट गर्न नसकिने सम्बन्धमा:-

पुनरावेदन सरकारी वकील कार्यालय नेपालगञ्ज विरुद्ध राजु थापा भएको परमादेश मुद्दा (ने.का.प. २०५७, अंक १०/११, नि.नं. ६९५३) मा सर्वोच्च अदालतबाट "सरकारी वकील कार्यालयले आफू समक्ष प्रहरी कार्यालयबाट पेश गरेका मिसिल कागजातमध्ये कुनै कागज मिसिलमा राख्नु नपर्ने देखिएमा सम्बन्धित मिसिलबाट त्यस्तो कागज निकाल्न वा मिसिल संलग्न नगर्न सक्ने गरी त्यस्तो कुनै तजबिजी अधिकार, कर्तव्य र दायित्व सरकारी मुद्दा सम्बन्धी ऐन, २०४९ को कुनै पनि कानूनी व्यवस्थाबाट सरकारी वकीललाई प्रदान नगरेको" भनी मिति २०५६।१२।०७ मा सर्वोच्च अदालतबाट फैसला भएको छ। यो आदेश मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ ले गरेको कानूनी व्यवस्थाका सम्बन्धमा पनि उत्तिकै सान्दर्भिक छ। अनुसन्धानकर्ता एवम् अभियोजनकर्ताले राज्यको तर्फबाट निष्पक्ष रूपमा काम गर्नुपर्ने हुन्छ। तसर्थ, जे जस्ता प्रमाणहरू संकलन हुन आएका छन् कसूर ठहरको पक्षमा नहुने भए पनि मिसिलबाट अलग गरी मिसिल सामेल राखी त्यस्तो प्रमाणलाई अभियोग दाबी पुष्टि गर्न सहयोग पुग्ने प्रमाणको आधारमा खण्डन गर्ने। तर कसूर ठहरको पक्षमा नहुने त्यस्ता प्रमाण कागजलाई अभियोग पत्रको प्रमाण खण्डमा भने उल्लेख नगर्ने।

निर्देशन नं. ११: प्रचलित कानूनमा जनही जरिवाना हुने भनी उल्लेख भएकोमा बाहेक जरिवाना दामासाहीले हुने गरी भएका फैसला उपर पुनरावेदन नगर्ने:-

ने.का.प. २०६३, अंक ९, निर्णय नं. ७७६७, पृष्ठ १२३५ (नेपाल सरकार विरुद्ध इन्द्रप्रसाद नेपाल समेत, मुद्दा ठगी), ने.का.प. २०६१, अंक ३, नि.नं. ७३४८, पृष्ठ

३१० (समीन अन्सारी विरुद्ध नेपाल सरकार, मुद्दा डाँका), ने.का.प. २०७२, अंक १, नि.नं. ९३२९, पृष्ठ ९९ (दयाप्रसाद घिमिरे विरुद्ध नेपाल सरकार, मुद्दा: ठगी), ने.का.प. २०६५, अंक १०, नि.नं. ८०२८, पृष्ठ १२७१ (नेपाल सरकार विरुद्ध बाजे राना समेत, मुद्दा: वनपैदावार हटाई पाऊँ) मा सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादन भएका नजीरहरुबाट दुई वा सो भन्दा बढी कसूरदार भएको मुद्दामा प्रचलित कानूनमा जनही जरिवाना हुने भनी उल्लेख भएकोमा बाहेक जरिवाना दामासाहीले हुने सिद्धान्त स्थापित भएको छ। तसर्थ सोही कुरालाई विचार गरी जनही जरिवाना हुने भनी प्रचलित कानूनमा उल्लेख भए बाहेकका मुद्दाहरुमा दामासाहीले जरिवाना गर्ने गरी भएका फैसला उपर पुनरावेदन नगर्ने।

निर्देशन नं. १२. कसूरको अनुसन्धान, अभियोजन तथा अन्य काम कारवाही गर्दा नयाँ शब्दावलीको प्रयोग गर्ने:-

मुलुकी संहिताहरु समेतका नयाँ कानूनहरुले गरेको कानूनी व्यवस्था तथा यस क्षेत्रमा विश्वमा आएको परिवर्तित अवधारणा समेतलाई मध्यनजर गरी अनुसन्धान, अभियोजन तथा अन्य काम कारवाहीमा प्रयोग गरिदै आएको शब्दावलीहरुको सट्टा निम्नानुसारका शब्दावली प्रयोग गर्ने:-

प्रयोग गरिदै आएको शब्दावली	अब प्रयोग गर्ने शब्दावली
अपराध	कसूर
अपराधी	कसूरदार
प्रारम्भिक प्रतिवेदन	प्रारम्भिक अनुसन्धान प्रतिवेदन
राय प्रतिवेदन	अनुसन्धान प्रतिवेदन
सफल	कसूर ठहर
असफल	कसूर ठहर नभएको/सफाई
बालबालिकाको हकमा	
प्रतिवादी	कानूनको विवादमा परेका बालक/बालिका
अपराध	कसूरजन्य कार्य
हिरासत	निगरानी कक्ष
पक्राउ	नियन्त्रणमा लिने
बयान	सोधपुछ

निर्णय नं. २.

सहजीकरण समितिको संयोजक तथा सदस्य तोक्ने सम्बन्धमा:-

यस समितिको मिति २०७६।११।०२ को निर्णयअनुसार महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय मातहतका सरकारी वकील कार्यालयहरुबाट अभियोजन सम्बन्धी कार्यसम्पादन गर्दा आइपरेका द्विविधा सम्बन्धमा परामर्श माग गरेका विषयमा छलफल गरी परामर्श दिनका लागि गठित समितिका संयोजक तत्कालीन नायब महान्यायाधिवक्ता श्री नारायण प्रसाद पौडेल उच्च अदालतको न्यायाधीशमा नियुक्त भई जानु भएको तथा सदस्यको रूपमा रहनु भएका सहन्यायाधिवक्ता श्री गंगाप्रसाद पौडेल जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौंमा सरुवा भई जानुभएको हुँदा उक्त समितिको रिक्त संयोजक पदमा नायब महान्यायाधिवक्ता श्री विश्वराज कोइराला र सदस्य पदमा सहन्यायाधिवक्ता श्री गोपालप्रसाद रिजाललाई तोक्ने ।

निर्णय नं. ३.

महान्यायाधिवक्ताबाट मातहतका सरकारी वकीललाई अधिकार प्रत्यायोजन गरी नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन भएका सूचनाहरुको पुनरावलोकन सम्बन्धमा:-

नेपालको संविधान जारी भएपश्चात् उक्त संविधानको धारा १५८ को उपधारा (७) बमोजिम महान्यायाधिवक्ताले आफ्नो काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिएको शर्तको अधीनमा रही प्रयोग र पालन गर्ने गरी मातहतका सरकारी वकीललाई प्रत्यायोजन गर्ने सम्बन्धमा यस अधि विभिन्न मितिमा नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित सूचनाहरुलाई पुनरावलोकन गरी निम्न विषयहरुमा थप अधिकार समेत प्रत्यायोजन गरी उक्त सम्पूर्ण सूचनाहरु नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित गर्ने:-

१. मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ११७ को उपदफा (२)

अनुसार मिलापत्र हुन सक्ने प्रकृतिका सरकारवादी मुद्दामा अनुसन्धानकै क्रममा पीडित पक्ष र प्रतिवादी मिलापत्र गर्न मन्जुर भएको आधारमा मुद्दा नचलाउने अवस्था भएमा त्यस्ता मुद्दा चलाउने/नचलाउने अन्तिम निकास दिन सबै नायब महान्यायाधिवक्तालाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने ।

२. मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा ३२ को उपदफा (१०) र

- (११) को प्रयोजनार्थ मातहतका सरकारी वकील कार्यालयबाट भएको आंशिक रूपमा मुद्दा नचलाउने निर्णयको अन्तिम निकास दिने सबै नायब महान्यायाधिवक्तालाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने।
३. प्रतिवादी खुलेको तर निजको मृत्यु भईसकेको मुद्दामा मुद्दा चल्ने/नचल्ने अन्तिम निकास उच्च सरकारी वकील कार्यालयको सहन्यायाधिवक्ताले दिन सक्ने गरी अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने।
 ४. विशेष सरकारी वकील कार्यालयका सहायक न्यायाधिवक्तालाई मुद्दा चलाउने/नचलाउने निर्णय गर्ने अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने।
 ५. राजस्व चुहावट (अपराध नियन्त्रण) ऐन, २०५२ को दफा २० बमोजिम मुद्दा चलाउने/नचलाउने निर्णय गर्ने समेतको कारबाही गर्न तत् सम्बन्धी मुद्दा हेर्ने क्षेत्राधिकार भएको उच्च अदालतको भौगोलिक क्षेत्राधिकार भित्र रहेको उच्च सरकारी वकील कार्यालयलाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने।
 ६. न्याय प्रशासन ऐन, २०७३ को दफा ७ को उपदफा (४) अनुसार जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन लाग्ने एवम् सोही ऐनको दफा ८ को उपदफा (३) को खण्ड (ख) र (ग) बमोजिम उच्च अदालतमा पुनरावेदन लाग्ने सरकारवादी फौजदारी मुद्दाहरूमा पुनरावेदन गर्ने नगर्ने अन्तिम निकास दिने अधिकार उच्च सरकारी वकील कार्यालयको सहन्यायाधिवक्तालाई प्रत्यायोजन गर्ने।
 ७. न्याय प्रशासन ऐन, २०७३ को दफा १२ को उपदफा (१) बमोजिम सर्वोच्च अदालतमा मुद्दा दोहोर्याई हेरी पाउन निवेदन नगर्ने सम्बन्धमा अन्तिम निर्णय गर्ने अधिकार उच्च सरकारी वकील कार्यालयको सहन्यायाधिवक्तालाई प्रत्यायोजन गर्ने।
 ८. उच्च सरकारी वकील कार्यालय वा विशेष सरकारी वकील कार्यालयबाट पुनरावेदन गर्ने वा नगर्ने प्रस्ताव सहित प्राप्त हुन आएका मिसिल कागज अध्ययन गर्दा सम्बन्धित नायब महान्यायाधिवक्ताले पुनरावेदन गर्नु पर्ने देखेमा सोही बमोजिमको निर्णय गरी सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्नु परेमा निजका नामबाट पुनरावेदन गर्ने। प्राप्त मिसिल कागज अध्ययन गर्दा पुनरावेदन गर्नु पर्ने नदेखिएमा सोही व्यहोरा उल्लेख गरी निर्णयका लागि सम्बन्धित नायब महान्यायाधिवक्ताले महान्यायाधिवक्ता समक्ष पेश गर्ने। महान्यायाधिवक्ताबाट पुनरावेदन गर्ने गरी निकास भएका मुद्दामा सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन पत्र दर्ता गर्दा सम्बन्धित नायब महान्यायाधिवक्ताको नामबाट

गर्ने। पाँच वर्षभन्दा बढी कैद वा एक करोड रुपैयाँभन्दा बढी बिगो मागदाबी लिई अभियोग पत्र दायर भएका मुद्दामा पुनरावेदन गर्नु नपर्ने देखिएमा सोही व्यहोरा उल्लेख गरी सम्बन्धित नायव महान्यायाधिवक्ताले निर्णयका लागि महान्यायाधिवक्ता समक्ष पेश गर्ने। महान्यायाधिवक्ताबाट पुनरावेदन गर्ने गरी निकास भएका मुद्दामा सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन पत्र दर्ता गर्दा सम्बन्धित नायव महान्यायाधिवक्ताको नामबाट गर्ने।